

**IŠVADA DĖL DEŠINĖS NERIES KRANTINĖS PUSĖS RIEDUČIŲ PARKO ĮRENGIMO VILNIUJE STATYBOS DARBŲ SU DARBO PROJEKTO PARENGIMU
TARPTAUTINĖS VERTĖS PIRKIMO ATVIRO KONKURSO BŪDU SĄLYGŲ PALYGINIMO**

Advokatų profesinė bendrija Judickienė ir partneriai JUREX (toliau – JUREX) IR „Transparency International“ Lietuvos skyrius (toliau – TILS) yra sudarę paslaugų sutartį, pagal kurią JUREX teikia TILS konsultacines paslaugas viešųjų pirkimų teisės srityje TILS įgyvendinant tarp Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ir TILS sudarytą 2017 m. birželio 29 d. sąžiningumo susitarimą.

JUREX atliko „Dešinės Neries krantinės pusės riedučių parko įrengimo Vilniuje statybos darbų su darbo projekto parengimu“ tarptautinio pirkimo atviro konkurso būdu (toliau – Pirkimas) sąlygų, įskaitant visus jų priedus (toliau – Pirkimo sąlygos), įvertinimą ir pateikė savo pastebėjimus bei pasiūlymus Vilniaus miesto savivaldybės administracijai (toliau – Perkančioji organizacija), įgyvendinančiai projektą.

JUREX, įvertinusi Pirkimo sąlygų projektą, viso pateikė 34 komentarus (iš jų 7 dėl Pirkimo sąlygų ir 27 dėl Pirkimo sutarties sąlygų). Komentaruose buvo nurodyti konkretūs pastebėjimai bei pasiūlymai dėl galimų pakeitimų.

2018 m. rugpjūčio 8 d. Perkančioji organizacija paskelbė Pirkimą (Pirkimo numeris 395356).

TILS pavedimu JUREX atliko pirminio Pirkimo sąlygų projekto ir paskelbtų Pirkimo sąlygų lyginamąją analizę.

Toliau pateikiame savo išvadas dėl JUREX kartu su TILS pateiktų pastabų ir siūlymų įtakos paskelbtoms Pirkimo sąlygoms (žr. 1 ir 2 lenteles), t.y. analizuojame, ar pateikti komentarai turėjo įtakos Pirkimo sąlygų turiniui. Pažymime, kad toliau detaliau aptariame ne absoliučiai visų JUREX teiktų komentarų įtaką galutinėms Pirkimo sąlygoms, tačiau tik tų, kurie JUREX nuomone buvo itin svarbūs Pirkimo sąlygų ir Pirkimo teisėtumui.

Motyvuota apžvalga ir pagrindinės išvados pateikiamos toliau.

1 lentelė

Nr.	Pirkimo sąlygų punktas	Svarbiausios pastabos/rekomendacijos dėl Pirkimo sąlygų	Pokyti paskelbtose Pirkimo sąlygose
1.	9.4.	Atkreiptas dėmesys dėl maksimalios Pirkimo vertės įtvirtinimo ir taikymo Pirkimo sąlygose ir su jomis pateiktoje pasiūlymo formoje tuo atveju, jei Pirkime dalyvautų užsienio šalyje registruota kompanija, kuriai Lietuvoje yra ne PVM mokėtoja (galimai kiltų pasiūlymų palyginimo problema, kadangi užsienio bendrovė faktiškai galėtų pateikti „brangesnį“ pasiūlymą lyginant su Lietuvos Respublikoje registruotu tiekėju, kurio dalį galutinės pasiūlymo kainos sudarytų PVM).	Į pastabą neatsižvelgta.
2.	37	Rekomenduota nurodyti, kad tiekėjas teikiamame pasiūlyme privalo išviešinti asmenis, kurių pajėgumais bus remiamasi siekiant atitikti kvalifikacijos reikalavimus.	Į pastabą neatsižvelgta, Pirkimo sąlygų punktas liko nepakeistas. Pirkimo paskelbimo metu dar nebuvo pateikta oficiali Viešųjų pirkimų tarnybos pozicija, kad tiekėjai privalo savo pasiūlymuose išviešinti tuos ūkio subjektus, kurių pajėgumais bus remiamasi siekiant atitikti kvalifikacijos reikalavimus ir pateikti jų EBVPD (konsultacija skelbiama: https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360001546800-Kai-pats-tiek%C4%97jas-netenkina-vis%C5%B3-keliam%C5%B3-kvalifikacijos-reikalavim%C5%B3-ar-gali-jis-pasi%C5%ABlym%C4%85-papildyti-nauju-subtiek%C4%97ju-kurio-nebuvo-pradiniam-pasi%C5%ABlyme-kad-atitikt%C5%B3-kvalifikacijos-reikalavimus-). Taigi tiek šiame Pirkime, tiek ir ateityje kituose pirkimuose, Perkančioji organizacija negali leisti po pasiūlymų pateikimo momento tikslinti kvalifikaciją tiekėjui

			pasitelkiant naujus ūkio subjektus, kurie nebuvo išviešinti tiekėjo teikiamame pasiūlyme tam, kad tiekėjais atitiktų kvalifikacijos reikalavimus.
3.	43	Rekomenduota pakoreguoti Pirkimo sąlygų punktą ir nurodytą pasiūlymo galiojimo užtikrinimo būdą (užstatą arba banko garantiją) pakeisti ne taip konkurenciją tarp tiekėjų ribojančiu pasiūlymo galiojimo užtikrinimu – laidavimo draudimu arba laidavimu.	Į pastabą neatsižvelgta. Pasiūlymo galiojimo užtikrinimo būdas nepakeistas – prašoma pateikti užstatą arba banko garantiją. Palikus tokią sąlygą tai būtų reikšmingas apribojimas pasiūlymą Pirkime pateikti smulkesniems ir vidutinio dydžio subjektams, kurie nors ir pajėgūs įvykdyti Pirkimo sutartį, tačiau neturi pakankamai apyvartinių lėšų.
4.	61	Rekomenduota tikslinti Pirkimo sąlygų punktą dėl atvejų, kuomet konfidencialia negalima laikyti tam tikros informacijos. Toks patikslinimas leistų sumažinti ginčų dėl teisės susipažinti su kito tiekėjo pasiūlymu riziką.	Į pastabą atsižvelgta. Papildomai nurodyta, kad jei tiekėjas tokią informaciją nurodys kaip konfidencialią, perkančioji organizacija galės prašyti tiekėjo panaikinti konfidencialumo žymą, o tiekėjui atsisakius tai padaryti, perkančioji organizacija, bet kuriuo atveju, tokią informaciją turės teisę atskleisti tiek viešinant laimėjusį pasiūlymą, tiek ir teisės aktų nustatyta tvarka su ja susipažindinti kitus to prašančius tiekėjus.
5.	75.4	Rekomenduota tikslinti ir atskirai išskirti pasiūlymo atmetimo pagrindus, kai tiekėjas per Perkančiosios organizacijos nustatytą terminą nepatiksino, nepapildė, nepaaiškino pasiūlymo informacijos.	Į pastabą neatsižvelgta, Pirkimo sąlygų punktas liko nepakeistas.
6.	90.1	Rekomenduota Pirkimo sutarties vykdymo užtikrinimą užstatu keisti mažiau tiekėjų konkurenciją ribojančiu laidavimo draudimu.	Į pastabą neatsižvelgta, Pirkimo sąlygų punktas liko nepakeistas.

2 lentelė

Nr.	Pirkimo sutarties punktas	Svarbiausios pastabos/rekomendacijos dėl Pirkimo sutarties	Pokytis paskelbtų Pirkimo sąlygų Pirkimo sutartyje
1.	3.1.5	<p>Rekomenduota nurodyti, ar rangovas, siekdamas visapusiškai išsiaiškinti sutarties objektu esančių darbų pobūdį/apimtį iki sutarties pasirašymo privalo atlikti atitinkamus tyrimus, bandymus, matavimus ir pan., ar privalo tik išanalizuoti projektinę ir kt. dokumentaciją bei vizualiai apžiūrėti statybvietai.</p> <p>Tokia rekomendacija pateikta siekiant išvengti praktikoje vykdant rangos sutartis neretai kyla ginčų dėl to, ar tam tikri darbai laikytini papildomais darbais.</p>	Į pastabą atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
2.	4.3.	Rekomenduota aiškiai apibrėžti, kas yra laikoma „naudinga vykdomąja dokumentacija“, kadangi „naudingumas“ yra itin subjektyvi sąvoka.	<p>Į pastabą atsižvelgta.</p> <p>Sąvoka naudinga vykdomoji dokumentacija Sutarties projekte nebenaudojama.</p>
3.	5.2	Rekomenduota tikslinti, kaip rangovas turi ištaisyti atliktų darbų aktą.	<p>Į pastabą atsižvelgta, Pirkimo sutarties punktas patikslintas.</p> <p>Detalizuota, jog Rangovas privalo ištaisyti minėtą aktą, nuroydamas teisingas apimtis ir iš akto išbraukti su trūkumais atliktus darbus.</p>
4.	5.3	Rekomenduota numatyti rangovo pareigą kreiptis konkrečiai į užsakovą.	Į pastabą atsižvelgta, Pirkimo sutarties punktas patikslintas.

5.	5.9	Rekomenduota patikslinti punktą išskiriant du aspektus: darbus su neesminiais trūkumais užsakovas privalo priimti, bet turi teisę už juos nemokėti (sulaikyti mokėjimą ar jo dalį), o darbus su esminiais trūkumais užsakovas turi teisę atsisakyti priimti ir už juos nemokėti.	Į pastabą neatsižvelgta, Pirkimo sutarties punktas nepakeistas.
6.	6.6	Rekomenduota patikslinti punktą, numatantį užsakovo rangovui už atliktus darbus mokėti dalimis pagal įkainotų veiksmų sąrašą. Tokia nuostata sudaro sąlygas nelygiaverčiai tiekėjų padėčiai ir prieštarauja kitoms Pirkimo sutarties nuostatoms.	Į pastabą atsižvelgta, Pirkimo sutarties punktas panaikintas.
7.	9.5	Rekomenduota keisti nustatytą 5 dienų terminą trūkumams pašalinti, kadangi pagal savo esmę ir pobūdį ne visi nustatyti trūkumai gali būti pašalinti per tokį trumpą laikotarpį.	Į pastabą atsižvelgta, Pirkimo sutarties punktas papildytas. Nurodyta, kad rangovas, garantiniu laikotarpiu išaiškėjusius Darbų trūkumus (defektus), įsipareigoja pašalinti savo lėšomis ne vėliau kaip per 5 (penkias) kalendorines dienas arba kitą protingą ir technologiškai pagrįstą laikotarpį nuo pranešimo gavimo dienos arba per atskirai su Užsakovu suderintą terminą.
8.	10.1.2	Kadangi neaišku koku tikslu nustatyta užsakovo pareiga pateikti rangovui atsakymą dėl rangovo pateiktų tapinių Darbų vykdymo rezultatų ir kaip ši nuostata turėtų būti taikoma praktiškai, rekomenduota išbraukti arba patikslinti šį Pirkimo sutarties punktą.	Į pastabą atsižvelgta, Pirkimo sutarties punktas panaikintas.
9.	11.1.2	Rekomenduota numatyti užsakovo teisę reikalauti nutraukti sutartį su subrangovu, jei Sutarties įgyvendinimo metu paaiškėja, kad rangovas pasitelkė subtieką, nesuderintą su užsakovu.	Į pastabą atsižvelgta, Pirkimo sutarties punktas papildytas.

10.	11.1.11	Rekomenduota nurodyti rangovo pareigą darbo projektą suderinti su užsakovu ir techniniu prižiūrėtoju, nepaliekant alternatyvos „ir (ar)“.	Į pastabą atsižvelgta, Pirkimo sutarties punktas pakeistas.
11.	12.4	Rekomenduota keisti terminą, nuo kada pradedama skaičiuoti delspinigius rangovui už neištaisytus defektus.	Į pastabą atsižvelgta. Nurodyta, kad delspinigius pradedama skaičiuoti tada, kuomet rangovas neištaiso darbų trūkumų per užsakovo nustatytą terminą.
12.	12.8	Rekomenduota išbraukti Pirkimo Sutarties 17.4.4 ir 17.4.6 p., kadangi juose aprašyti atvejai nelaikytini rangovo padarytais esminiais sutarties pažeidimais.	Į pastabą atsižvelgta.
13.	13.6	Rekomenduota tikslinti darbų sudėtinių dalių sąvoką, kadangi vienur apie darbų sudėtinę dalį kalbama kaip apie resursus, technines specifikacijas ir pan., kitur kalbant apie tą patį minimos medžiagos ir įrenginiai.	Į pastabą atsižvelgta.
14.	16.2	Rekomenduota nustatyti kuriam laikui bus stabdomi darbai, tuomet bus aišku kuriam laikui turi būti pratęstas banko garantijos galiojimo terminas.	Į pastabą atsižvelgta.
15.	17.4	Rekomenduota patikslinti nuostatą dėl užsakovo teisės vienašališkai nutraukti Sutartį dėl esminio jos pažeidimo, kadangi ne visi 17.4 punkte išvardyti atvejai gali būti laikomi padarytu esminiu sutarties pažeidimu.	Į pastabą atsižvelgta. Iš 17.4. nuostatos pašalinti atvejai, kurie negali būti laikomi esminiu sutarties pažeidimu.
16.	17.6	Rekomenduota patikslinti 17.6 nuostatą, nurodant atvejus, kuriais užsakovas turės teisę vienašališkai nutraukti sutartį ne dėl rangovo kaltės.	Į pastabą nesižvelgta. Pirkimo sutartyje nėra aiškiai ir konkrečiai įvardinti atvejai, kuriais užsakovas turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį ne dėl rangovo kaltės.

16.	17.10	Rekomenduota nurodyti konkretų terminą, per kurį rangovas privalo įvykdyti įsipareigojimus nutraukus Pirkimo sutartį.	Į pastabą atsižvelgta. Numatytas 20 darbo dienų terminas.
-----	-------	---	---

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą pirminių Pirkimo sąlygų ir paskelbtų Pirkimo sąlygų lyginamąją analizę, darome toliau nurodytas išvadas:

- I. Paskelbtose Pirkimo sąlygose buvo visiškai atsižvelgta į 1 svarbią pastabą/rekomendaciją dėl Pirkimo sąlygų bei į 15 pastabų/rekomendacijų dėl Pirkimo sutarties sąlygų. Pažymime, kad rengiant šias Pirkimo sąlygas jau nebuvo taikoma didelė dalis ydingų nuostatų, kurios buvo įtvirtintos ankstesniuose Perkančiosios organizacijos vykdomuose pirkimuose. Dėl šios priežasties didelė dalis JUREX komentarų dėl šio Pirkimo sąlygų jau buvo rekomendacinio pobūdžio, siekiant atkreipti dėmesį į gerąją viešųjų pirkimų vykdymo praktiką.
- II. Paskelbtose Pirkimo sąlygose visiškai neatsižvelgta į 5 pastabas/rekomendacijas (vis dėl to, kaip ir minėta, dėl Pirkimo sąlygų pateikti komentarai ir pastebėjimai nebuvo kritiniai, jie pateikti siekiant atkreipti dėmesį į gerąją viešųjų pirkimų vykdymo praktiką, todėl neatsižvelgimas į tokius komentarus nelaikytinas kritiškai svarbiu). Vertinant Pirkimo sutarties sąlygas, visiškai neatsižvelgta tik į 2 pastabas/rekomendacijas;
- III. Iš dėl Pirkimo sąlygų ir Pirkimo sutarties projekto pateiktų pastabų/rekomendacijų, į kurias nebuvo atsižvelgta, išskirtinos šios svarbiausios, t.y.:
 - 1) nuostatos dėl leistinų pasiūlymo ir sutarties galiojimo užtikrinimo būdų;
 - 2) nuostata dėl darbų su neesminiais trūkumais priėmimo ir apmokėjimo tvarkos už juos nustatymo;
 - 3) nuostata dėl užsakovo teisės nutraukti sutartį ne dėl rangovo kaltės.
- IV. **Bendra pateiktų pastabų ir pasiūlymų įtaka būtent šio Pirkimo teisėtumui vertintina teigiamai.**
Perkančioji organizacija Pirkimo sąlygose netaikė dalies ydingų nuostatų, kurios buvo taikytos ankstesniuose panašaus pobūdžio pirkimuose, taip pat atsižvelgė į visas svarbiausias pastabas dėl Pirkimo sutarties.
Vis dėlto, ir toliau neigiamai vertiname Perkančiosios organizacijos nuoseklią poziciją pasiūlymo galiojimo ir sutarties įvykdymo užtikrinimui taikyti tiekėjų konkurenciją ribojančias priemones (leidžiama teikti tik banko garantiją ar užstatą, tačiau ne laidavimo draudimą).

Kilus bet kokiems klausimams dėl pateiktos išvados prašome kreiptis į jos rengėjus.

Parengė

Advokatų profesinė bendrija Judickienė ir partneriai JUREX

Advokatė Karolina Laurynaitė

Advokatas Kęstutis Žičkus